

روان‌شناسی مرضی کودک بر اساس DSM-5

تألیف

دکتر نجمه حمید

دانشیار دانشگاه شهید چمران اهواز

کتاب ارجمند

دکتر نجمه حمید

روان‌شناسی مرضی کودک براساس DSM-5

فروست: ۱۳۳۵

ناشر: کتاب ارجمند

صفحه‌آرا: پرستو قدیم‌خانی

مدیر هنری: احسان ارجمند

سرپرست تولید: مرضیه شکری

ناظر چاپ: سعید انکشلو

چاپ و صحافی: آتش نزار

چاپ اول، دی ۱۳۹۰، ۱۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲-۶۱۲-۷

این اثر، مشمول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمی از این اثر را بدون اجازه مؤلف، ناشر، نشر یا پخش یا سرکوبه کند، مورد مجازات قانونی قرار خواهد گرفت.

www.ajmandpub.com

سرشناسه: حمید، نجمه، ۱۳۴۶-

عنوان و نام پدیدآور: روان‌شناسی مرضی کودک براساس DSM-5 / تألیف نجمه حمید.

مشخصات نشر: تهران: کتاب ارجمند، ارجمند ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۳۵۲ ص. وزیری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۰-۶۱۲-۷

موضوع: کودکان - آسیب‌شناسی روانی، Child Psychopathology.

کودکان - روان‌شناسی، Child Psychology، اختلال‌های رفتاری

در کودکان، Behavior Disorders in Children

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ر ۸۹/ح ۴۹۹ RJ

رده‌بندی دیویی: ۶۱۸/۹۲۸۹

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۳۳۵۸۱

مرکز پخش: انتشارات ارجمند

دفتر مرکزی: تهران بلوار کشاورز، بین خ کارگر و ۶، ادرا، دک، تلفن ۸۸۹۸۲۰۴۰

شعبه مشهد: ابتدای احمدآباد، پاساژ امیر، انتشارات مجد، شن، تلفن ۰۵۱-۳۸۴۴۱۰۱۶

شعبه رشت: خ نامجو، روبروی ورزشگاه عضدی، تلفن ۰۱۳-۳۱۰۹۰۶

شعبه بابل: خ گنج افروز، پاساژ گنج افروز، تلفن ۰۲۲۷۷۶۴

شعبه ساری: بیمارستان امام، روبروی ریاست تلفن ۰۹۱۱۸۰۲۰۰۹۰

شعبه کرمانشاه: خ مدرس، پشت پاساژ سعید، کتابفروشی دانشمند تلفن ۰۸۱ ۳۷۱۰ ۸۳۸

بها: ۳۰۰۰۰ تومان

با ارسال پیامک به شماره ۰۲۱۸۸۹۸۲۰۴۰ در جریان تازه‌های نشر ما قرار بگیرید:

ارسال عدد ۱: دریافت تازه‌های نشر پزشکی به صورت پیامک

ارسال عدد ۲: دریافت تازه‌های نشر روان‌شناسی به صورت پیامک

ارسال ایمیل: دریافت خبرنامه الکترونیکی انتشارات ارجمند به صورت ایمیل

۱۳	پیشگفتار
۱۵	فصل ۱: رفتار بهنجار و نابهنجار در کودکان و نوجوانان
۱۷	اختلال‌های روانی کودکان
۲۰	شیوع اختلال‌های روانی کودکی
۲۲	روند شکل‌گیری رفتار نابهنجار
۲۳	نقش ذات و منش در شخصیت کودک
۲۴	سنجش تشخیص و درمان اختلال‌های روانی کودکان
۴۳	فصل ۲: اختلال‌های سببی - رفتاری
۴۴	اختلال کاستی توجه/ بیش‌فعالی (ADHD)
۵۰	جنسیت و ADHD
۵۱	روند شکل‌گیری اختلال بیش‌فعال و طول‌توان کودک
۵۲	پیامدهای کارکردی اختلال کاستی توجه/ بیش‌فعالی
۵۳	سبب‌شناسی اختلال ADHD
۵۳	نقش عوامل ژنتیکی
۵۴	آسیب عصبی هنگام تولد
۵۵	عوامل خانوادگی و تربیتی
۵۸	تشخیص افتراقی
۵۸	اختلال یادگیری خاص
۵۹	درمان ADHD
۶۲	آسیب‌شناسی و تحلیل رفتاری
۶۴	اختلال طیف اوتیسم
۶۹	علل ابتلا به اختلال طیف اوتیسم
۷۲	اختلال اسپرگر (AD)
۷۳	ناتوانی‌های عقلی

۷۴	 ناتوانی عقلی خفیف
۷۶	 ناتوانی عقلی متوسط
۷۸	 ناتوانی عقلی عمیق
۸۰	 ناتوانی عقلانی و اختلال عصبی - شناختی
۸۱	 اختلال‌های ارتباطی و اختلال یادگیری خاص
۸۱	 هم‌زمانی اختلال‌ها
۸۱	 تأخیر کلی رشد
۸۲	 ناتوانی عقلانی نامشخص (اختلال رشدی عقلانی)
۸۲	 بررسی اختلال ناتوانی عقلی
۸۳	 پیشگیری و درمان
۸۴	 پیشگیری اولیه
۸۵	 استفاده از سلول‌های بنیادی برای درمان عقب‌ماندگی ذهنی
۸۶	 اختلال‌های ارتباطی
۸۷	 اختلال زبان
۸۹	 اختلال صدای گفتار
۹۰	 اختلال فصاحت با شروع کودکی (لکنت زبانی)

۱۰۳	 فصل ۳: اختلال‌های اختلال گرانه، کنترل تکانه و سلوک
۱۰۴	 اختلال لجبازی و نافرمانی
۱۰۶	 روند شکل‌گیری اختلال
۱۱۲	 اختلال انفجاری متناوب
۱۱۴	 اختلال سلوک
۱۱۶	 نوع شروع اختلال سلوک
۱۱۸	 علل اختلال سلوک
۱۲۰	 عوامل قبل از تولد
۱۲۰	 عوامل زیست عصبی در اختلال سلوک
۱۲۰	 عوامل زیست محیطی
۱۲۲	 عوامل روان‌شناختی اختلال سلوک

۱۲۵	 نظریه‌های دلبستگی
۱۲۶	 تأثیر دوستان و همسالان
۱۲۶	 تأثیر رسانه‌ها و شبکه‌های مجازی
۱۲۶	 روند شکل‌گیری اختلال سلوک
۱۳۰	 روند تحول اختلال سلوک
۱۳۶	 آموزش مدیریت والدین (PMT)
۱۳۷	 آتش‌افروزی بیمارگون
۱۳۹	 دزدی بیمارگون

فصل ۴: اختلالات اضطرابی

۱۴۵	 اختلال اضطراب جدایی
۱۴۹	 مدرسه‌هراسی
۱۵۰	 لالی انتخابی
۱۵۱	 اختلال اضطراب اجتماعی (فوبی اجتماعی)
۱۵۴	 شیوع و سیر اختلال اضطراب اجتماعی
۱۵۵	 فوبی خاص
۱۵۸	 حمله وحشت‌زدگی یا اختلال هراس
۱۶۰	 شیوع حمله وحشت‌زدگی
۱۶۱	 اختلال اضطراب تعمیم یافته یا فراگیر (GAD)
۱۶۷	 پیشنهاد تشخیصی
۱۶۹	 آگورا فوبی
۱۷۱	 آسیب‌شناسی اختلال‌های اضطرابی
۱۷۴	 والدین طردکننده
۱۷۵	 گوش‌به‌زنگ بودن برای کشف خطر و رفتارهای اجتنابی
۱۷۶	 نظریه‌های مربوط به آسیب‌شناسی اضطراب
۱۷۹	 نقش عوامل زیستی - عصبی در شکل‌گیری اختلال‌های اضطرابی
۱۸۰	 درمان اختلال‌های اضطرابی
۱۸۲	 درمان شناختی رفتاری (CBT)

فصل ۵: وسواس فکری - عملی و اختلال‌های مربوطه..... ۱۸۳

رفتار اجباری..... ۱۸۴

اختلال بدشکلی بدن..... ۱۸۷

اختلال ذخیره کردن..... ۱۹۰

اختلال موکنی..... ۱۹۱

اختلال‌های مرتبط با آسیب و عامل استرس‌زا..... ۱۹۲

اختلال دلبستگی واکنشی..... ۱۹۳

اختلال آمیختگی اجتماعی بازدارنده..... ۱۹۴

فصل ۶: اختلال استرس پس از سانحه..... ۱۹۷

اختلال استرس حاد..... ۲۰۴

اختلال‌های سازگاری..... ۲۰۶

روند شکل‌گیری اختلال..... ۲۰۷

فصل ۷: اختلال‌های تجزیه‌ای..... ۲۰۹

اختلال مسخ شخصیت یا مسخ واقعیت..... ۲۰۹

یادزدودگی تجزیه‌ای..... ۲۰۹

گریز تجزیه‌ای..... ۲۱۰

اختلال هویت تجزیه‌ای..... ۲۱۰

یادزدودگی تجزیه‌ای..... ۲۱۱

اختلال مسخ شخصیت / مسخ واقعیت..... ۲۱۲

نشانه جسمانی و اختلال‌های مرتبط..... ۲۱۳

اختلال نشانه جسمانی..... ۲۱۴

اختلال اضطراب بیماری..... ۲۱۶

اختلال تبدیلی (اختلال نشانه کارکردی عصبی)..... ۲۱۸

فصل ۸: اختلال‌های افسردگی..... ۲۲۱

افسردگی کودکان..... ۲۲۴

۲۲۷	تأثیر افسردگی بر فرایندهای شناختی و عملکرد تحصیلی
۲۲۸	مشکلات اجتماعی و میان فردی
۲۲۹	نظریه‌های مربوط به سبب‌شناسی افسردگی
۲۲۹	نظریه روان‌پویشی
۲۲۹	نظریه دلبستگی
۲۳۰	نظریه رفتاری
۲۳۱	نظریه شناختی
۲۳۳	نظریه‌های اجتماعی
۲۳۴	عوامل ژنتیک
۲۳۵	عوامل روان‌شناختی
۲۳۶	درمان افسردگی
۲۳۷	رفتار درمانی
۲۳۸	درمان شناختی رفتاری
۲۳۸	پیشگیری
۲۵۲	اختلال بی‌نظمی خلق اختلال گریه
۲۵۴	روند شکل‌گیری اختلال بی‌نظمی خلق اختلال گریه
۲۵۴	اختلال افسردگی اساسی
۲۵۷	عوامل خطر و پیش‌آگهی
۲۵۸	اختلال افسردگی مداوم (افسرده‌خویی)
۲۶۱	اختلال ملال پیش از قاعدگی

فصل ۹: دوقطبی و اختلال‌های مرتبط ۲۶۳

۲۶۴	اختلال دوقطبی نوع I
۲۶۷	نمونه بالینی اختلال دوقطبی نوع I
۲۶۸	روند شکل‌گیری
۲۶۸	اختلال ادواری خو
۲۷۰	عوامل خطر و پیش‌آگهی

فصل ۱۰: اختلال‌های شخصیت ۲۷۵

اختلال شخصیت عمومی ۲۷۶

اختلال شخصیت پارانوئید ۲۷۷

اختلال شخصیت اسکیزوئید ۲۷۹

اختلال شخصیت اسکیزوتایپی ۲۸۰

اختلال شخصیت گروه ب ۲۸۳

اختلال شخصیت ضداجتماعی ۲۸۳

اختلال شخصیت مرزی ۲۸۶

اختلال شخصیت نمایشی ۲۸۸

اختلال شخصیت خودشیفته ۲۸۹

اختلال شخصیت دور ۲۹۰

اختلال شخصیت بسته ۲۹۲

اختلال شخصیت وسوسه جبر ۲۹۳

اختلال‌های شخصیت دیگر ۲۹۵

تغییر شخصیت ناشی از بیماری ۲۹۵

فصل ۱۱: اسکیزوفرنیای کودکی ۲۹۹

علت اختلال اسکیزوفرنیای کودکی ۳۰۲

اختلال روان‌پریشی کوتاه‌مدت ۳۰۳

اختلال اسکیزوفرنی فرم ۳۰۵

فصل ۱۲: اختلال‌های تغذیه و خوردن ۳۰۷

هرزه‌خواری ۳۰۸

علت هرزه‌خواری ۳۰۹

اختلال نشخوار ۳۱۰

اختلال مصرف غذایی دوری‌جوی محدودکننده ۳۱۰

بی‌اشتهایی عصبی ۳۱۱

پرخوری عصبی ۳۱۴

۳۱۶	اختلال پرخوری
۳۱۶	علل اختلال‌های تغذیه و پرخوری
۳۱۷	چاقی در کودکان
۳۱۷	علل چاقی

۳۱۹	فصل ۱۳: اختلال‌های دفع
۳۱۹	بی‌اختیاری ادرار
۳۲۰	بی‌اختیاری مدفوع

۳۲۳	فصل ۱۴: اختلال‌های خواب - بیداری
۳۲۵	ناهنجاری‌های خواب
۳۲۶	اختلال‌های خواب
۳۲۶	اختلال بی‌خوابی
۳۲۸	حمله خواب
۳۳۰	ناهنجاری‌های خواب
۳۳۱	اختلال کابوس شبانه

۳۳۳	فصل ۱۵: ملال جنسی
۳۳۷	واژه‌نامه
۳۴۳	منابع

درمان اختلال‌های روانی کودکان هنگامی امکان‌پذیر است که روان‌شناس بالینی با مهارت حرفه‌ای خود، اطلاعات مربوط به تاریخچه شخصی و خانوادگی کودک را به‌طور علمی گردآوری کند و منسجم سازد تا به تشخیص علمی دقیق و معتبری دست یابد. یکی از ابعاد مهم تشخیص این است که روان‌شناس بالینی در قالب ارزیابی بالینی به درک درستی از نشانه‌ها و علایم برسد. آسیب‌شناسی روانی کودک و نوجوان به‌منظور شناخت علمی و تشخیص درست اختلال‌های روانی در کودکان و نوجوانان به‌کار می‌آید.

در حیطه روان‌شناسی مرضی کودک، می‌توان هر اختلال را از ابعاد گوناگون مورد بررسی و تحلیل قرار داد؛ از پایه‌های ژنتیک و زیست‌شناختی گرفته تا عوامل رفتاری و اجتماعی-فرهنگی، عواملی که اختلال ایجاد می‌کند و باعث تداوم آن می‌شوند. علاوه بر پژوهش، تشخیص و درمان دو بُعد مهم دیگر روان‌شناسی مرضی کودک به‌شمار می‌آید. روان‌شناس مرضی کودک با مهارت حرفه‌ای خود، اطلاعات مربوط به کودک را از منابع مختلف گردآوری می‌کند تا به تصویر روشنی از وضعیت وی دست یابد. پژوهشگرانی که قصد دارند به کودکان و نوجوانان در معرض خطر کمک کنند، ممکن است به هنگام تحقیق برای پیشگیری و درمان اختلال‌های روانی کودک، به دستاوردهای جدیدی نائل شوند.

به‌طورکلی روان‌شناسی مرضی کودک رشته بسیار گسترده‌ای است و به‌طور مستمر، تحول و تغییر می‌یابد. عصب‌شناسان، پزشکان، روان‌شناسان، مشاوران، معلمان، والدین و دیگر کسانی که با کودکان و نوجوانان سروکار دارند، می‌توانند نقش بسیار مهمی در ارتقاء بهداشت روانی کودکان و نوجوانان و جلوگیری از بروز اختلال‌های دوران کودکی داشته باشند. در این کتاب سعی بر آن است که برخی اختلال‌های روانی شایع در کودکی و نوجوانی مبتنی بر رویکردهای جدید و متناسب با طبقه‌بندی اختلال‌های روانی کودک و نوجوان بر اساس پنجمین کتابچه راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی (DSM-5) مورد بررسی قرار گیرد و شیوه ارزیابی و تشخیص دقیق هر یک از اختلال‌ها، به‌منظور پیشگیری و ارائه برنامه درمانی صحیح و علمی، ارائه گردد.